

Opdat wij hem niet vergeten

Samuel Wijler (24 jaar),

Geboren 1921

Vermoord op 1 mei 1945 in Auschwitz

Paul Krügerstraat 4 Lochem

Het echtpaar **Adolf Wijler** (1881 – 1935) en **Amalia Wijler-Bamberg** (1885-1961) had twee kinderen, **Bettje** en **Samuel**.

Amalia was 50 jaar toen haar man Adolf in 1935 overleed. Met haar kinderen woonde Malie aan de Paul Krugerstraat 4, schuin tegenover Kastanjelaan 1 waar **Salomon**, de jongere broer van haar man Adolf woonde.

Salomon was een welvarende veehandelaar. Hij ondersteunde het gezin van zijn broer en schoonzus waar hij kon.

Toen vanaf 1941 allerlei maatregelen werden ingevoerd om de Joden systematisch van het maatschappelijke en economische leven uit te sluiten en hen verplicht werd een goed zichtbare gele ster te dragen, werd velen het gevoel van stigmatisering en uitsluiting teveel. Men dook onder, zocht zijn heil in het buitenland of nam een nieuwe identiteit aan.

Samuel kon de druk niet aan en werd in een psychiatrische instelling in Den Dolder opgenomen. Toen daar een fanatieke nationaalsocialistische geneesheer-directeur werd aangesteld, was het gauw gebeurd met de patiënten van Joodse afkomst. Ze werden afgevoerd naar Westerbork en vandaar naar Auschwitz. Daar werd Samuel op vierentwintigjarige leeftijd om het leven gebracht. Moeder Malie en haar dochter Bettje doken onder in de buurt van Epe en overleefden de oorlog. Zij emigreerden naar Canada, waar Bettje trouwde met **Jozef Vomberg**, een medeonderduiker in Epe. Ze kregen een dochter, **Elisabeth Shapiro-Vomberg**. Zij woont de ceremonie bij ter gelegenheid van de onthulling van de Stolperstein voor Samuel Wijler op 22 maart 2023.

Bij de woning staat Lis Shapiro, die eerder op bezoek was.

Over het lot van de familie Wijler in Lochem verscheen een uitgebreid artikel van de hand van Eddy ter Braak in Het Land van Lochem, het vakblad van het Historisch

Genootschap van Lochem, Laren en Barchem¹.

Meer familie woonde op Oosterwal 19 (nu Oosterwal 26) in Lochem, te weten Mientje Wijler-van Essen en Henriëtte Meijer-Wijler en op Molestraat 3 in Lochem, Abraham Israel Wijler en Leida Wijler-Leverpoll.

¹ Land van Lochem 2020-03 blz. 5-14 getiteld "De Lochemse familie Wijler en de Tweede Wereldoorlog".

Stichting
Stolpersteine
Lochem

Klein Azink 6
7214 CA Epse
info@stolpersteinelochem.nl
Triodos NL92 TRIO 0788783564